

Zoraida Burgos: no només la veu

Zoraida Burgos era una persona aparentment fràgil, però les persones que vam tenir el privilegi de conèixer-la de prop sabem que darrere aquella aparença hi havia una de les ments més fortes, més intel·ligents i més sensibles que hem conegut. Vaig tenir l'oportunitat de treballar al seu costat durant uns anys a la Biblioteca Oliver de Boteller, i puc afirmar sense dubtar-ho que era una dona d'una fortalesa mental extraordinària, amb un gust exquisit per tot allò que tocava.

Li agradava viatjar i conèixer món. De ben jove va fer una estada a Anglaterra, i també en va fer una altra a Nova York, on ara vivia la seva filla, i a Califòrnia, on residia la seva germana, bibliotecària també a la Biblioteca Pública de Los Angeles. Va fer el Camí de Santiago d'una manera ben singular, acompanyant el seu nebot darrere d'una moto.

Zoraida tenia una sensibilitat especial per la gastronomia, un amor

profund per la pintura i l'art, una delicadesa extraordinària per les coses fetes amb cura. Recordo amb molta estima les nades que pintava minuciosament amb aquarel·la del castell de la Zuda i que regalava amb generositat. També sentia una gran passió per la rehabilitació de peces d'alt valor artístic, aprenentatge adquirit a l'Escola d'Art de Tortosa. Personalment, em va restaurar un quadre del pintor Casanova i me'l va retornar acompanyat d'un informe detallat del procés seguit, una mostra més del seu rigor i estima per la feina ben feta.

Era també una persona molt reconeguda a nivell judicial, ja que sovint se li demanava verificar l'autenticitat de signatures gràcies als seus coneixements en grafologia. La música clàssica era una altra de les seves grans passions. A la boda de la meua germana, per exemple, va preparar un llistat de peces de música clàssica que van sonar interpretades per la pianista Anna Ló-

pez i la soprano Cecília Aymí, una selecció feta amb una sensibilitat exquisida.

La seva relació amb la literatura era profunda i natural. La bellesa de les paraules que utilitzava, tant escrites com dites, era única. No recordo ningú amb una capacitat expressiva tan fina ni amb una sensibilitat tan poc comuna. A la biblioteca era metòdica i rigorosa; li agradava fer les coses bé. Tot i la seva salut fràgil, venia a treballar encara que la migranya se li reflectís al rostre. No volia faltar mai a la biblioteca, i això ens feia patir, però demostrava fins a quin punt estimava la seva professió.

També tenia caràcter. Quan algú aixecava massa la veu a la sala, se sentia aquell "calla't" que sorprenia tothom, perquè contrastava amb la seva figura menuda. Aquella fragilitat aparent amagava una força i una personalitat que es feien sentir.

Va ser ella qui em va presentar la seva gran amiga Mari Cugat, torto-

sina de naixement i parisenca d'adopció, també una dona excepcional i molt vinculada a la biblioteca. Les anècdotes amb Zoraida són infinites per a totes les persones que vam treballar amb ella a l'Oliver de Boteller. Era una gran intel·lectual: admirava poetes internacionals, dominava diversos idiomes —anglès, francès i alemany— i fins i tot tenia coneixements d'àrab. S'interessava pel coneixement humà en totes les seves formes; podia parlar de qualsevol tema amb una profunditat admirable.

Estimava profundament la seva mare, les seves germanes, els seus fills, les seves amistats, el seu hort a l'Horta de Pimpí, la natura i la mar. Els blaus la fascinaven. Zoraida era tot un univers. Simplificava el més gran de la humanitat amb una humilitat absoluta. No li agradava destacar; rebutjava els homenatges, no per desinterès, sinó per una modestia sincera. Sempre hi era, sempre observava, però mai volia ser al

Irene Prades Ginovart
directora de la Biblioteca Marcel·lí
Domingo de Tortosa

centre.

Zoraida Burgos Mateu serà única i irreplicable. Les Terres de l'Ebre hem tingut la sort immensa de tenir una dona com ella: poeta, bibliotecària i persona d'una grandesa humana excepcional. Tenim el deure de preservar el seu llegat i de fer que el seu nom no s'oblidi, perquè les generacions futures sàpiguin que aquí vam tenir una dona que va fer de la cultura, de la paraula i de la biblioteca una manera d'estar al món.

Zoraida només pot definir-se amb una paraula: gran.